



ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Maguru a sudcov JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Mariána Sluka PhD. v právnej veci navrhovateľky **A. M.**, rod. H., bývajúcej v N., zastúpenej JUDr. C. S., advokátom v Č., proti odporcom **1/ P. H.**, bývajúcemu v K., **2/ D. Š.**, bývajúcej v N., **3/ K. L.**, rod. H., bývajúcej v K., **o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 8 C 383/2002, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. januára 2009, sp. zn. 9 Co 358/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Odporkyňiam 2/,3/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Čadca rozsudkom z 26. októbra 2006, č. k. 8 C 383/2002-170 učil, že nehnuteľnosť, vedená na Katastrálnom úrade Ž., Správa katastra K. N. M. pre obec N., zapísaná na LV č. X. ako parcela K. č. X. - zastavané plochy a nádvoria o výmere X. m² patrí do výlučného vlastníctva navrhovateľky A. M., rod. H., rod. č. X.. Návrh voči odporcovi 1/ zamietol a odporcom 1/, 2/, 3/ uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľke spoločne a nerozdielne titulom trov konania 21 122,-- Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku na účet JUDr. C. S.. Z výsledkov vykonaného dokazovania mal za preukázané, že matka navrhovateľky

a odporcu 1/ Š. H. darovacou zmluvou R. spolu s manželom darovala pre účely stavby rodinného domu P. H. (odporcovi 1/) parcelu č. E. - roľu o výmere X. m² a navrhovateľke parcelu č. E. – roľu o výmere X. m². Pre P. H. a jeho vtedajšiu manželku M. bolo vydané ešte pred uzavretím darovacej zmluvy X. územné rozhodnutie o umiestnení stavby rodinného domu. Pre navrhovateľku bolo takéto rozhodnutie vydané tiež pred uzavretím darovacej zmluvy X.. V územnom rozhodnutí bolo určené, že vzdialenosť rodinného domu odporcu 1/ a navrhovateľky má byť 10 m a že je potrebné k darovacej zmluve vypracovať geometrický plán do X. m², ktorý aj bol následne vypracovaný. Podľa darovacej zmluvy a geometrického plánu sporná časť pozemku mala pripadnúť odporcovi 1/ P. H., ale pozemky účastníci začali užívať tak, že spornú časť užívala navrhovateľka a podľa toho odporca 1/ i svoj pozemok oplotil. Prvostupňový súd z výsluchov svedkov ustálil, že medzi účastníkmi neboli žiadne nezhody, odporca 1/ rešpektoval, že navrhovateľka spornú časť pozemku užíva, že si na pozemku zriadila studňu, krb, zasadila kríky a ovocné stromy. Účastníci sa navštevovali a mali dobré vzťahy. Po tom, ako došlo k sporom medzi Š. H. a dcérou navrhovateľky, odporca 1/ si dal vyhotoviť geometrický plán a parcelu dal zapísať na list vlastníctva pre seba. Podľa darovacej zmluvy R. odporca 1/ dostal darom X. m², ale výmera jeho pozemku bola X. m². Navrhovateľka dostala darom X. m², hoci podľa listu vlastníctva to bolo X. m². Súd prvého stupňa s poukazom na ustanovenia § 135a ods. 1, 865 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka návrhu navrhovateľky vyhovel, keď za titul pre užívanie pozemku považoval darovaciu zmluvu, uzatvorenú s rodičmi a skutočnosť, že odporca 1/ až do roku 2000 navrhovateľku v užívaní pozemku ničím nerušil. Návrh voči odporcovi 1/ zamietol s odôvodnením, že počas konania darovacou zmluvu nehnuteľnosť previedol na odporkyne v 2/, 3/ a teda prestal byť v konaní pasívne legitimovaným. Zápis do katastra nehnuteľnosti bol v jeho prospech vykonaný na základe darovacej zmluvy z roku 1974, nie na základe osvedčenia a teda nebolo potrebné, aby súd konal s prípadnými ďalšími osobami, ktoré by mali byť zapísané v pozemkovej knihe. K námietke odporcov 1/, 2/, 3/ o tom, že navrhovateľka v roku 1999 podpísala čestné prehlásenie, v ktorom uznala, že pozemok tvoriaci predmet sporu, vtedy vedený pod parc. č. X. je vlastníctvom odporcu, okresný súd uviedol, že uveril jej vysvetleniu o tom, že čestným prehlásením mienila len časť pozemku, ktorú odporca 1/ užíval a mal oplotenú. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Žiline na odvolanie odporkyne 3/ rozsudkom z 11. septembra 2007, sp. zn. 9 Co 75/2007 rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým návrhu navrhovateľky vyhovel

zmenil a návrh na určenie vlastníckeho práva zamietol. Vo výroku, ktorým bol návrh voči odporcovi 1/ zamietnutý, ponechal rozsudok okresného súdu nedotknutý. Navrhovateľku zaviazal zaplatiť odporkyni 3/ trovy konania 10 642,-- Sk na účet advokáta JUDr. P. K. Inak žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania. Dospel k presvedčeniu, že pokiaľ by i navrhovateľka do držby pozemku vstúpila omylom, v domnienke, že jej z titulu darovacej zmluvy patrí, tento omyl nemohol byť so zreteľom ku všetkým okolnostiam, za ktorých sa tak stalo, ospravedlniteľným. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na dovolanie navrhovateľky rozsudkom zo 14. októbra 2008 sp. zn. 5 Cdo 92/2008 tento rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že konanie bolo postihnuté tzv. inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) Za takúto vadu považoval skutočnosť, že odvolací súd si nežadovávajúci rovnocenný zákonný procesný podklad (doplnenie dokazovania alebo jeho zopakovanie v potrebnom rozsahu) pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p.

Krajský súd v Žiline po zopakovaní dokazovania rozsudkom z 29. januára 2009 sp. zn. 9 Co 358/2008 rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým návrhu navrhovateľky vyhovel zmenil a návrh na určenie vlastníckeho práva zamietol. Vo výroku, ktorým bol návrh voči odporcovi 1/ zamietnutý, ponechal rozsudok okresného súdu nedotknutý. Navrhovateľku zaviazal zaplatiť odporkyni 3/ trovy konania 513,35 € na účet advokáta JUDr. P. K. so sídlom v Ž. do troch dní. Inak žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd poukázal na konštantnú judikatúru, podľa ktorej oprávnená držba predpokladá, že držiteľ je v dobrej viere, že mu vec alebo právo patrí, a že je v tejto dobrej viere so zreteľom ku všetkým okolnostiam; uvedené podmienky musia byť splnené súčasne. Dobrá viera spočíva v presvedčení držiteľa že je vlastníkom veci, ktorú drží alebo subjektom práva, ktoré vykonáva, poprípade, že sú dané právne skutočnosti, ktoré majú za následok vznik vykonávaného práva. Dobrá viera je vnútorný psychický stav držiteľa. Zo zákona vyplýva, že držiteľ musí byť v dobrej viere „so zreteľom ku všetkým okolnostiam“. Posúdenie, či je držiteľ v dobrej viere so zreteľom ku všetkým okolnostiam alebo nie, je treba vždy hodnotiť objektívne a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) samotného účastníka a je treba vždy brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno s ohľadom

na okolnosti a povahu daného prípadu po každom požadovať, nemal, resp. nemohol mať po celú vydržaciu dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí. Dobrá viera zaniká v okamžiku, keď sa držiteľ zoznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne museli vyvolať pochybnosť o tom, že mu vec po práve patrí, na tomto nič nemení skutočnosť, že držiteľ môže v tomto prípade byť naďalej subjektívne v dobrej viere. Oprávnená držba sa zakladá na omyle držiteľa, ktorý sa domnieva, že je vlastníkom držanej veci alebo subjektom vykonávaného práva. Oprávnená držba sa nemôže zakladať na takom omyle držiteľa, ktorému sa mohlo pri normálnej opatrnosti vyhnúť. Je treba zdôrazniť, že ide o opatrnosť normálnu, obvyklú, posudzovanú z objektívneho hľadiska. Omyl držiteľa musí byť ospravedlniteľný. Ospravedlniteľným je omyl, ku ktorému došlo i napriek tomu, že držiteľ postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom k okolnostiam, konkrétneho prípadu po každom požadovať. Pokiaľ omyl presahuje rámec bežného obvyklého posudzovania veci, nie je ospravedlniteľný. Držiteľ, ktorý drží vec na základe takého omylu, môže byť síce v dobrej viere, avšak nie so zreteľom ku všetkým okolnostiam a preto nemôže byť držiteľom oprávneným. Odvolací súd mal preukázané, že pokiaľ i rodičia darovali nehnuteľnosti - pozemky, či už odporcovi 1/ alebo navrhovateľke, urobili tak riadnou darovacou zmluvou, registrovanou na Š. N. v Č. pod R. Práve túto darovaciu zmluvu obaja účastníci považujú za podklad pre nadobudnutie vlastníctva k pozemku, ktorý tvorí predmet sporu a v súčasnosti je vedený pod KN č. X. o výmere X. m². Podľa darovacej zmluvy uzatvorenej X. rodičia odporcovi 1/ darovali pozemok, označený pod parc. č. E. - roľa o výmere X. m² a navrhovateľke pozemok, vedený pod parc. č. E. - roľa o výmere X. m² tak, ako boli vyznačené vo výkaze plôch ku geometrickému plánu č. X., vyhotoveného 25.4.1974. Z listu vlastníctva č. X. pre kat. úz. obec N. odvolací súd zistil, že odporca 1/ je vlastníkom parcel KN X. o výmere X. m², KN X. o výmere X. m² a KN X. o výmere X. m², na základe darovacej zmluvy X. a žiadosti o zápis RD X.. Podľa listu vlastníctva č. X. pre kat. územie obce N. navrhovateľka je vlastníčkou pozemkov KN č. X. o výmere X. m² a KN č. X. o výmere X. m², na podklade darovacej zmluvy R., X. a LV X. Na rozdiel od darovacej zmluvy tak odporca 1/ je vlastníkom pozemkov o celkovej výmere X. m² a navrhovateľka X. m². Krajský súd poukázal na to, že matka navrhovateľky a odporcu 1/ v čestnom prehlásení zo dňa 22.8.2000 uviedla, že spolu so svojím nebohým manželom Š. H. v roku 1974 darovacou zmluvou previedla na dcéru A. M., rod. H. EN parcelu č. X. o výmere X. m² a odporcovi 1/ synovi P. H. EN parcelu č. X., zodpovedajúcu terajším parcelám KN X. zastavaná plocha o výmere X. m², KN č. X./2 o výmere X. m² a KN č. X. - zastavaná plocha o výmere X. m² s tým, že výmera X. m²,

uvedená na darovacej zmluve nezodpovedala skutočnej výmere, ktorá predmetom darovania bola. Odôvodňovala to dobovým predpisom, podľa ktorého sa nemohlo previesť viac ako X. m². Potvrdila však, že darovala celú parcelu EN č. X. o reálnej výmere X. m². V ďalšom prehlásila, že odporca 1/ dal do dočasného užívania navrhovateľke parcelu č. X. - zastavaná plocha o výmere X. m², pričom v roku 1997 táto prehlásila, že si odporca 1/ môže celú parcelu ohradiť ako jeden celok s pozemkami KN č. X. a KN č. X., oproti súhlasu matky oboch účastníkov k tomu, aby si osvedčila vlastnícke právo k pozemku KN č. X. a pozemku KN č. X.. V čestnom prehlásení, urobenom navrhovateľkou X. napísanom na Okresnom úrade, katastrálny odbor v K. navrhovateľka prehlásila, že nie je, ani nikdy v minulosti nebola vlastníčkou parcely KN č. X. o výmere X. m² - zastavaná plocha v kat. území N.. Za vlastníka sporného pozemku označila svojho brata P. H. – odporcu 1/ z titulu darovacej zmluvy od rodičov, ktorá bola registrovaná na Š. N. v Č. X. pod č. R.. Zároveň sama požiadala, aby parcela KN č. X. bola zapísaná na list vlastníctva č. X. v kat. území N. v prospech brata P. H.. Za nie bez významu krajský súd považoval i čestné prehlásenie bývalej manželky odporcu 1/, neskôr i jej výpoveď pred okresným súdom, v ktorej uviedla, že v roku 1974 darovali rodičia účastníkov jej bývalému manželovi pozemok, podľa vtedajšieho číslovania parc. č. X. o výmere X. m² a navrhovateľke vedľajší pozemok č. X.. Hneď v roku 1974 začala navrhovateľka stavať na pozemku dom, priamo na hranici s pozemkom, ktorý patril jej bývalému manželovi, po celú dobu stavby používala jeho pozemok k doprave materiálu a neskôr si ponechala k užívaniu časť jeho pozemku o výmere X. m², ktorý priliehal k hranici medzi pozemkami, dnes parc. č. X.. Potvrdila, že medzi súrodencami, navrhovateľkou a pôvodným odporcom 1/ existovala ústna dohoda, že navrhovateľka predmetnú časť pozemku bude užívať, a keď bude mať peniaze ju od odporcu 1/ kúpi a že pokiaľ si i s vtedajším manželom - pôvodným odporcom 1/ oplotili pozemok bez uvedených X. m², neznamenalo to, že by sa manžel tejto časti vzdal, naopak stále požadoval po sestre, aby ho vyplatila. Odvolací súd po vyhodnotení dokazovania v zmysle § 132 O.s.p. dospel k záveru, že prvostupňový súd vykonal síce dostatočné dokazovanie, avšak dospel k nesprávnemu právnemu záveru. I keď je pravdou, že pokladom pre nadobudnutie vlastníctva k pozemkom, či už navrhovateľky alebo odporcu 1/ bola darovacia zmluva, uzatvorená s rodičmi v roku 1974, registrovaná i Š. N., tak výmera pozemkov, ktoré nadobudla navrhovateľka, ako i výmera pozemkov, nadobudnutých odporcom 1/ v skutočnosti nesúhlasila s výmerou, uvádzanou v samotnej písomnej zmluve. Jednoznačne však rodičia darovali navrhovateľke parcelu č. X. a odporcovi 1/ parcelu č. X.. Z parcely č. X. bola vytvorená neskôr parcela č. X., o výmere X. m², ktorá podľa

čestného prehlásenia, napísaného navrhovateľkou 21. januára 1999 patrila do vlastníctva brata navrhovateľky - pôvodne odporcu v rade 1/. Na rozdiel od okresného súdu krajský súd vyjadrenie navrhovateľky o tom, že čestné prehlásenie urobila v presvedčení, že sa jedná iba o časť parcely č. X. bez spornej plochy X. m², nepovažoval za vierohodné, keď v prvom odseku prehlásenia identifikovala pozemok ako parcelu KN č. X. o výmere X. m², zastavaná plocha v kat. území N. a ani v ďalšej časti čestného prehlásenia takto uvedenú výmeru pozemku nespochybnila, ani nezmenila. Odvolací súd vyhodnotil čestné prehlásenie navrhovateľky v súvislosti s čestným prehlásením matky navrhovateľky a pôvodného odporcu v rade 1/ a s čestným prehlásením a výpoveďou jeho bývalej manželky a dospel k presvedčeniu, že navrhovateľka pokiaľ i užívala pozemok KN č. X. o výmere X. m² už od roku 1974, bola si vedomá, že tento pozemok užíva nie na základe darovacej zmluvy, uzatvorenej s rodičmi, ktorou jej bola darovaná úplne iná parcela, evidovaná pod č. X., ale bez právneho dôvodu, poprípade na základe dohody s odporcom v rade 1/ o tom, že si v budúcnosti sporný pozemok odkúpi. Za skutočnosť preukazujúcu pravdivosť výpovedi pôvodného odporcu, jeho bývalej manželky, čestného prehlásenia matky, resp. starej matky účastníkov, krajský súd považoval i tú skutočnosť, že podľa územného rozhodnutia o umiestnení stavby rodinného domu navrhovateľky mal byť dodržaný odstup od susedného pozemku, teda od pozemku právneho predchodcu odporkýň, čo zo strany navrhovateľky dodržané nebolo a stavbu rodinného domu umiestnila priamo na hranici pozemkov, susediacich s pozemkami dnes odporkýň 2/, 3/. Uvedené vyplýva i zo záverov súdneho znalca, ktorý v znaleckom posudku konštatoval porušenie hranice podľa pôvodného geometrického plánu X., teda medzi parc. č. X. a X., v premietnutí na súčasný stav medzi parc. č. X.-3 a X., X. s tým, že sporná plocha parc. č. X. o výmere X. m² je súčasťou parc. č. X., resp. KN č. X. pred rozdelením. Krajský súd preto dospel k presvedčeniu, že pokiaľ by i navrhovateľka do držby pozemku vstúpila omylom, v domnienke, že jej z titulu darovacej zmluvy patrí, tento omyl nemohol byť so zreteľom ku všetkým okolnostiam, za ktorých sa tak stalo, ospravedlniteľným. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal aj na to, že i keď v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení dal krajský súd okresnému súdu na zváženie, či z hľadiska tzv. pasívnej vecnej legitímácie v spore nesvedčí, ďalej i pasívna legitímácia pôvodnému odporcovi 1/, ktorý v priebehu konania nehnuteľnosť, ktorá je predmetom sporu daroval (určovacia žaloba v sebe zahŕňa i prejudiciálne posúdenie tejto otázky) nepovažoval skutočnosť, že okresný súd návrh voči odporcovi 1/ právoplatne zamietol už rozsudkom č. k. 8C 383/2002-139, zo dňa 16.5.2005 (proti jeho rozhodnutiu v tejto časti

odvolanie podané nebolo), za zásadnú. Dospel k záveru že vyriešenie otázky vlastníctva vo vzťahu k aktuálne v katastri nehnuteľnosti zapísaným vlastníkom pozemku, pokiaľ ho nadobudli od evidenčne vedeného vlastníka, zodpovedá vývoju rozhodovacej praxe. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s. § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dňa 29.1.2008 dovolanie navrhovateľka, ktorá ho navrhla zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie alebo ho zmeniť a návrhu na určenie vlastníctva vyhovieť a priznať jej aj trovy konania. Namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie a spočíva aj na nesprávnom právnom posúdení veci. Poukazovala na to, že odvolací súd nepostupoval v zmysle § 132 O.s.p., svoje rozhodnutie odôvodnil svedeckými výpoveďami v prospech odporcov, pričom neprihliadol na výpovede nestranných svedkov, tak ako ich vyhodnotil súd prvého stupňa. Ona predmetnú nehnuteľnosť užívala nerušene dobromyseľne od roku 1974 a preto sa už v roku 1984 stala jej vlastníčkou z titulu vydržania (§ 135 ods.1 Občianskeho zákonníka). Tieto skutočnosti boli v konaní preukázané v konaní pred prvostupňovým súdom výsluchom svedkov, ohliadkou na mieste samom ako aj dokazovaním vykonaným listinnými dôkazmi. Čestné prehlásenie podpísala na naliehanie odporcu 1/, nešlo však o celú parcelu X. Od počiatku bola presvedčená o tom, že sporná parcela jej patrí, čo odporca 1/ rešpektoval. Preto posúdene absenciu jej dobromyseľnosti odvolacím súdom nepovažovala za správnu.

Odporcovia 1/, 2/, 3/ (hoci konanie voči odporcovi 1/ je právoplatne skončené) vo svojom vyjadrení navrhli dovolanie navrhovateľky ako nedôvodné podľa § 243b zamietnuť. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu považovali za vecne správny a zákonný, vychádzajúci z vykonaného dokazovania. V celom rozsahu sa stotožnili so skutkovým a právnym vyhodnotením veci vykonaným odvolacím súdom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie navrhovateľky nie je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Zákonné ustanovenie § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Vzhľadom na zákonnú povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd predovšetkým skúmal, či v konaní nedošlo k uvedeným vadám konania. Existencia niektorej z vyššie uvedených väd však nebola dovolacím súdom v konaní zistená ani navrhovateľkou v dovolaní namietaná.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadať aj vtedy, ak nie je dovolaním namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Hoci vadu tejto povahy dovolateľka v dovolaní namietala, jej existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti považuje za potrebné poukázať na to, že odvolací súd po tom, ako bolo jeho pôvodné rozhodnutie v dovolacom konaní zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie z dôvodu, že si nezadovážil rovnocenný zákonný procesný podklad (doplnenie dokazovania alebo jeho zopakovanie v potrebnom rozsahu) pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p, na pojednávaní dňa 29. januára 2009 zopakoval dokazovanie oboznámením čestného prehlásenia z č.l. 92 spisu, č.l. 93 spisu, darovacou zmluvou z č.l. 113 spisu, čestným prehlásením z č.l. 129 spisu, ako aj znaleckým posudkom z č.l. 82 spisu. Takto zopakované dôkazy v zmysle § 132 O.s.p. vyhodnotil a považoval ich za rozhodné pre právne posúdenie veci. Preto námietka dovolateľa o tzv. inej vade konania nie je dôvodná.

Dovolateľka tvrdí, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). V ďalšom sa preto dovolací súd zameral len na posúdenie danosti tohto dovolacieho dôvodu.

Nesprávnym právnym posúdením veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, ako mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil. Právne posúdenie veci odvolacím súdom, ktoré ho viedlo k zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa a k zamietnutiu návrhu je však vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné poukázať predovšetkým na to, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/, b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených odvolacím súdom, tak ani prieskumu ním vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O.s.p.). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou, v ktorej by mohol preskúmať akékoľvek rozhodnutie súdu druhého stupňa. Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho

súdu, nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní.

Vlastníctvo je v našom právnom poriadku chápané ako najvyššia právna moc nad vecou. Tento obsah vlastníckeho práva je vyjadrený priamo v ustanovení § 123 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého je vlastník v medziach zákona oprávnený právo vec držať (ius possidendi), právo vec užívať (ius utendi), požívať jej plody a úžitky (ius fruendi) a právo s vecou nakladať (ius disponendi). Právo vec držať, nazývané tiež právom držby, znamená právo nakladať s vecou ako s vlastnou. Ide o východiskové oprávnenie vlastníka, ktoré je nevyhnutným predpokladom pre výkon jeho ostatných vlastníckych oprávnení.

Vydržanie je osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníctva. V prípade splnenia zákonom určených podmienok dochádza k nemu priamo zo zákona, nevyžaduje sa k tomu rozhodnutie štátneho orgánu. K tomu, aby bolo možné nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním musia byť splnené zároveň tieto zákonné predpoklady: a/ nadobúdateľ je oprávneným držiteľom veci po celú vydržaciú dobu, b/ nepretržitosť vydržacej doby, ktorou je neprerušovaný stav užívania predmetu vydržania počas zákonom ustanovenej doby, c/ spôsobilý predmet vydržania. Predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Súdna prax je jednotná v tom, že posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z objektívneho hľadiska, t.j. či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva nehnuteľnosti, ktorých vlastníctvo nenadobudol. Oprávnená držba sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod, stačí ak tu bol i domnelý právny dôvod (titulus putativus), teda ide o to, aby držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu taký právny titul svedčí.

Pri posudzovaní oprávnenosti držby treba vychádzať zo zásady, že jej predpokladom je presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, ak si určitú vec prisvojuje. Ide o psychický stav, o jeho vnútorné presvedčenie, ktoré sa prejavuje aj navonok a z ktorého možno vyvodiť, že sa dôvodne považuje za vlastníka veci. Medzi základné okolnosti, ktoré budú svedčiť o oprávnenosti držby veci patrí aj okolnosť, ako vec nadobudol – či mu svedčí

nejaký oprávnený nadobúdaci titul. Subjektívny pocit držiteľa nemôže byť sám osebe podkladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby práva.

Na rozdiel od preukazovania vlastníctva nebude spravidla treba, aby vydržiteľ preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia vlastníctva, ktorý môže byť základom pre zápis vlastníckeho práva do príslušného katastra nehnuteľností, ale postačí existencia takéhoto nadobúdacieho titulu (aj putatívneho), ktorý jeho vnútorné presvedčenie, že sa stal vlastníkom veci, dostatočne opodstatňuje.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k právnemu záveru, že odvolací súd v prejednávanej veci tieto skutočnosti a zásady správne aplikoval. Záver odvolacieho súdu je v súlade s vykonaným dokazovaním a jeho právnym vyhodnotením vyplývajúcim z ustálenej súdnej praxe.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa preto v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a v podrobnostiach odkazuje na jeho správne dôvody, vedúce k zamietnutiu návrhu na určenie vlastníctva. Skutočnosti uvádzané navrhovateľkou v dôvodoch dovolania považuje dovolací súd pre právne posúdenie veci za právne irelevantné.

Dovolací súd považuje za potrebné poukázať aj na to, že podľa ustálenej súdnej praxe pri posudzovaní toho, či je držiteľ veci (nehnuteľnosti) v zmysle § 130 Občianskeho zákonníka dobromyseľný je podstatné aj to, či držiteľ pri normálnej opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte rozumne považovať, mal resp. mohol mať alebo nemal prípadne nemohol mať pochybnosti o tom, že mu vec patrí. V danej veci však pri posúdení všetkých okolnosti prípadu bolo potrebné ustáliť, že zo strany navrhovateľky nebola naplnená podmienka dobromyseľnosti, ako jednej z predpokladov nadobudnutia spornej nehnuteľnosti vydržaním.

Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že rozsudok odvolacieho súdu, ktorým tento zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a návrh na určenie vlastníckeho práva zamietol, spočíva na správnom právnom posúdení veci a dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. nie je daný.

V dovolacom konaní úspešným odporkyniam 2/, 3/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľke, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky im však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodali návrh na ich priznanie (§ 151 O.s.p.)

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. apríla 2010

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia :